

ΜΙΑ ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΟΥ ΜΑΡΚΟΝΙ

Ὡς γνωστόν, ὁ περιόδοξος ἰταλὸς ἔφευ ἔτης τοῦ ἄνευ σύρματος τηλεγράφου, Γουλιέλμος Μαρκόνι, τὴν ἐπομένην τῆς ἀνακηρύξεώς του ὡς ἐπιτίμου πολλτοῦ τῆς Ρώμης ὑπὸ τῶν ἐπισήμων ἀρχῶν τῆς ἰταλικῆς πρωτεύουσας, ἔκαμεν εἰς μίαν ἐκ τῶν αἰθουσῶν τοῦ Καπιτωλίου, μίαν διέλεξιν, παρουσίας τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας καὶ τῆς ἀριστοκρατικωτέρας καὶ πνευματικωτέρας μερίδος τῆς ρωμαϊκῆς κοινωνίας, κατὰ τὴν ὅποιαν με θαυμασίαν συνθετηκότητα καὶ ἀκρίβειαν, ὠμίλησε περὶ τοῦ συστήματός του, τῆς ἀκτινοτηλεγραφίας (radio-telegraphie), ἐκθέσας ὅλην τὴν κατὰ πρόοδον πορείαν τῆς ἐφευρέσεώς του, ἀπὸ τῶν πρώτων πειραμάτων, τὰ ὅποια ἔφεραν ἀτελῆ ἀποτελέσματα, μέχρι τῆς τελευταίας τελειοποιήσεως, ποῦ ἔθεσεν εἰς συγκοινωνίαν τοὺς δύο κόσμους.

Τὴν διέλεξιν αὐτὴν, τὴν ὅποιαν θεωροῦμεν μεγίστου ἐπιστημονικοῦ ἐνδιαφέροντος, καθότι δι' αὐτῆς, διὰ πρώτην φοράν τὸ σύστημα Μαρκόνι μᾶς γίνεται γνωστόν ἀπὸ τὸν ἴδιον ἐφευρέτην, δημοσιεύομεν μεταφρασμένην διὰ τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Κριτικῆς».)

Ὅτε ἐγὼ ἐν Βολωνίᾳ κατὰ 1895 πρῶτος ἤρχισα νὰ θέτω εἰς ἐνέργειαν τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἔρτς, εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην ἡ ἰδέα μου ἐγένετο μετὰ δυσπιστίας δεκτὴ. Ἄλλ' ἐξετάζων κανεὶς τὴν φύσιν παρατηρεῖ ὅτι ἡ τηλεγραφικὴ διαβίβασις ἄνευ συρμάτων συμφωνεῖ περισσότερο μὲ τὰ μέσα τὰ ὅποια ἡ φύσις χρησιμοποιοῖ διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν φωτεινῶν, θερμαντικῶν, καὶ ἠχητικῶν ἀποτελεσμάτων ἢ μὲ ἐκεῖνα τὰ μέχρι τοῦδε χρησιμοποιοιθέντα. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐνόμισα ὅτι μεταχειριζόμενος κανεὶς μέσα ὅμοια μὲ τὰ τῆς φύσεως ἤθελε δυνηθεῖ νὰ σημειώσῃ κύματα ὅμοια μὲ τὰ φωτεινὰ ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ πάλλονται. Μάλιστα ὁ Ἔρτς ὑπέδειξε τὸν τρόπον διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐσημειοῦντο τὰ κύματα ταῦτα ἄλλοι φυσιοδίφαι ἀπέδειξαν διὰ τίνος τρόπου διὰ μέσου μικροῦ διαστήματος θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ διαβίβασις τῶν κυμάτων ἀναλόγως τῆς χρησιμοποιοιμένης μεγαλειτέρας ἢ μικροτέρας ποσότητος ἐνεργείας Ἐλατήριον τεταμένον εἰς τὸν ἀέρα ἀναλόγως τῆς ἰσχυροτέρας δονήσεως τὴν ὅποιαν λαμβάνει πάλλεται μετὰ μεγαλειτέρας εἰς τὸν ἀέρα μεταδοτικῆς δυνάμεως. Ἐνθυμοῦμαι τὴν μεγάλην πρακτικὴν ἐπιβεβαίωσιν τὴν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ἔρτς εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Maxwell κατὰ τὴν ὅποιαν δύο μεταλλικὰ σήματα δεόντες ἠλεκτρισμένα παράγουν σειρὰν διαφόρων κυμάτων διὰ τῆς χμοιβαίας αὐτῶν ἐπηρείας. κατὰ τὰ μελέτας τοῦ Ἔρτς ἡ ἠλεκτρικὴ δραστικότητα τῶν ἔφθασεν εἰς ὀλίγα μέτρα.

Ἄλλ' ἐγὼ ἐπεδίωξα ἀντίθετον ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς παραγωγῆς τῶν ἠλεκτρικῶν κυμάτων, τοῦ νὰ παράγω δηλαδὴ ἑκατοντάδας φορὰς μεγαλειτέρα τοιαῦτα. Ἡ ἱστορία τῶν πρώτων μηχανημάτων μου μέχρι τῶν τελευταίων καταδεικνύει τὴν ἀκολουθηθεῖσαν ὁδόν.

Ὁ Μαρκόνι τότε περιγράφει τὴν πρώτην αὐτοῦ συσκευὴν τὴν ὅποιαν προβάλλει ὑψηλὰ ἐπὶ μεγαλοῦ ἀβacos. Ἡ λεπτομερὴς περιγραφή ἦν οὗτος κάμνει

τῶν ἀρχικῶν αὐτοῦ συσκευῶν ἀκολουθεῖται μετὰ θρησκευτικῆς προσοχῆς, ἐνῶ τὰ σχήματα διαδέχονται ἀλλήλα ἐπὶ τοῦ καταφωτιστοῦ ἄβαντος.

Κατὰ τὸ 1897 ὑπερπήδησα τὰς πρώτας δυσκολίας τῶν μεγάλων ἀποστάσεων χωρὶς τὰ ὄρη ἢ ἄλλα ἐμπόδια νὰ δύναται νὰ ἐμποδίζουσι τὴν μεταβίβασιν.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ νὰ παρέχουν αἱ κώδωνες μας ἤχους ἀρμόζοντας, ἀνάγκη ὅπως αἱ συχναὶ δονήσεις διέττανται κατὰ χρονικὰ διαστήματα καὶ ὁ κῶλος ἢ ἀναλόγων διαστάσεων.

Περειρηθήθη ὅμως ὅτι διὰ διαφορῶν κώδωνας διαφορῶν πρέπει νὰ εἶναι αἱ δικστάσεις του. Ἐπειτα ἐκ τούτου ἐπίτηδες διὰ τὴν ἠλεκτρικὴν ἤχησιν ὡς καὶ διὰ τὴν μηχανικὴν ἀναγκαῖον εἶναι ὅπως ὁ σταθμὸς δέχεται ποσότητος ἠλεκτρικῶν ὠθήσεων ἀναλόγων πρὸς τὰς ἀποστάσεις.

Ὁ δέκτης τῶν παλμικῶν δονήσεων ὀφείλει νὰ εἶναι ἰκανὸς νὰ συλλέγῃ μεγάλην ἐνέργειαν. Ὁ πρῶτος δέκτης μου δὲν ἦτο ἐπικρῆς πρὸς τοῦτο, ἀλλὰ κατὰ τὸ 1900 κατώρθωσα νὰ ἐπινοήσω τὸν μετὰ κυλίνδρου τοιοῦτον ἀρκούσης δυνάμεως συλλεκτικῆς καὶ μετ' ἀναλόγου διανομέως. Εἶναι δύο κύλινδροι ὁ εἰς ἐντὸς τοῦ ἐτέρου, ἐξ ὧν ὁ ἐσωτερικὸς συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς γῆς. Ὁ οὐσιώδης ὅρος συνίστατο εἰς τὸ ὅτι τὸ κύκλωμα ἔπρεπε νὰ τηρῆται σταθερῶς ὅμοιον.

Κατὰ τὸ 1901 ἐπέτυχον τὴν πρώτην διαβίβασιν καὶ ἀπηλλάγην οὕτω τῆς δυσκολίας τοῦ νὰ ὑπερβῶ τὸ σφαιρικὸν σχῆμα τῆς γῆς. Συνεπεῖα δὲ τῶν πειραμάτων τῶν λαβόντων χώραν εἰς τὸ ἀκρωτήριον Lizard ἐπέισθην περισσότερον περὶ τούτου.

Ἐπενόησα τὸν δέκτην μου μετὰ συμπυκνωτοῦ ἐνεργείας τοιοῦτον, ὁποῖος οὐδέποτε εἶχε τεθῆ μέχρι τοῦδε εἰς γρῆσιν. Διὰ τῆς συσκευῆς μου ταύτης ἀναλόγως τῆς δυνάμεως τοῦ σταθμοῦ ὃν θελεῖ τις νὰ ἐγκαταστήσῃ, ἢ ἀνάλογος ἐνεργεια ὑπολογίζεται, προκταβολικῶς καὶ οὕτω ἀνόλογους ὑφίσταται μεταβολὰς τὸ σχῆμα τοῦ σύρματος.

Ὁ πρῶτος μου σταθμὸς κατεσκευάσθη οὕτω ἐκ συρμάτων 40 μέτρων ὕψους ἠνωμένων μεταξὺ των.

Τὸ δυνάμικόν τοῦ εἰς ἠλεκτρισμὸν ὄπλισμοῦ ἔδιδε σπινθῆρα ἐνὸς μέτρου. Οὕτω κωτόρθωσα τὴν ἀνέγερσιν σταθμοῦ παραγωγῆς δυνάμεως εἰς τὴν ὁποίαν οὐδέποτε ἄλλοι εἶχον ἐξιχθεῖ ἀλλ' αἱ δοκιμαὶ αἵτινες ἔγειναν κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1901 μετέπεισαν ὅτι ἡ τοιαύτη διαβίβασις ἠθέλεν εἶναι δυνατὴ εἰς ἀπόστασιν.

Εἰς τὴν Νέαν Γῆν ἠναγκάσθην νὰ διακόψω τὰ πειράματά μου ἐνεκεν διαμαρτυριῶν τῆς Ἐταιρείας τῶν τηλεγραφικῶν καλωδίων. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις τοῦ Καναδά μου προσέφερεν ὅλας τὰς εὐκολίας καὶ 400 χιλιάδας φράγκο ὡς ἀμοιβὴν διὰ τὰ ἐξοδα.

Οὕτω ἠδυνήθην νὰ ἐπιδοθῶ εἰς νέας ἐνδιαφερούσας μελέτας καὶ νὰ ἐπιτύχω τὴν διαβίβασιν εἰς τὴν ἀπόστασιν τῶν 3 χιλ. χιλιομέτρων. Τότε ἐγὼ πρῶτο

ἀνεκάλυψα τὴν ἐπήρειαν τοῦ ἡλικικοῦ φωτός ἐπὶ τοῦ ἐξικτοῦ δικστημάτος τῶν διαβιβάσεων. Ὑπῆρξα δὲ μᾶλλον εὐτυχῆς εἰς τὰς πειραματικὰς ἀναζητήσεις μου διὰ τῆς εὐρέσεως νέου δέκτου μᾶλλον σταθεροῦ καὶ εὐκλειστοῦ οἰοῦσθ' ἂν ἄλλοι τοιοῦτου μέχρι τοῦδε γνωστοῦ.

Πρώτην φοράν τὸν ἐδοκίμασα ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ πλοίου «Κάρολος Ἀλβέρτος». Τοῦτο ἀπογυήτευσε πολλοὺς νομίζοντας ὡς ἀδύνατον τὴν διαβίβασιν διὰ τῶν διαθεσίμων συσκευῶν μου. Οὕτω ἠδυνήθην νὰ ἐπιτύχω τὴν διαβίβασιν εἰς Cronstadt, Poddhu καὶ Cagliari.

Ὁ Μαρκόνι ἐντονώτερον ἐγείρει τὸ ἐνδιαφέρον ἔταν ἀναφέρῃ τὰς μέχρι τοῦδε ἐπιτυχίας του.

«Κατὰ τὸ 1895 τὰ πρῶτα πειράματά μου εἰς Ἡολωμίαν δὲν ὑπερέβησαν τὴν διαβίβασιν εἰς πλέον τῶν 2400 μέτρων. Ἀλλὰ ἔκτοτε προειδὼν ὅτι δι' ἀρμοδιῶν μεταβυλῶν ὄλακι αἱ ἀποστάσεις ἠδύναντο νὰ ὑπερβληθοῦν. Εἰς Spezia ἐπὶ τοῦ Βασιλικοῦ πλοίου α' Ἀγ. Μαρτίνου» ἠδυνήθην νὰ φθάσω μέχρι 15 χιλιομέτρων. Κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1900 ἐπὶ τοῦ πλοίου «Κάρολος Ἀλβέρτος» ἐπεισθὴν περὶ τοῦ ἀπολύτως δυνατοῦ οἰκισθῆναι διαβιβάσεως. Αἱ ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ πλοίου συντηχθεῖσαι ἐκθέσεις κηχαδεικνύουσιν ὅτι τοῦτο διετήρησε πλήρη τὴν συγκοινωνίαν μετα τῶν Poddhu καὶ μέχρι τῆς Πητροπολεως.

Τότε ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ ἀναγγείλω εἰς τὸν Βασιλέα τὰ κηχα ἀποτελέσματα. Ἐνετάλην τότε νὰ ἐξαικοιουθῆσω τὰς δοκιμασίας ἐπὶ τοῦ «Κηχουλοῦ Ἀλβέρτου» καὶ κηχα τὴν 1ην π. μ. τῆς 10ης Σεπτεμβρίου 1902 ἠδυνήθην διὰ τηλεγραφημάτων πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα ν' ἀναγγείλω ὅτι ἡ διαβίβασις εἰς μεγάλην ἀπόστασιν ἐξησφαλίσθη.

Συνενοούμενοι μετὰ τοῦ ὄρκιου πλοίου C. Alberto τοῦ ἐντὸς τρικομιωδῶν πολικῶν θαλασσοῶν πλέοντος πρὸς τὴν διεύθυνσιν τῆς Νέας Σκωτίας ἐλαχιστόμενον πάντοτε τὰ ἐπιθυμητὰ σημεῖα συνενοήσεως.

Τὴν 20 Δεκεμβρίου διεβησιν μετὰ τοῦ Ἡολωμίου καὶ Νέου Κόσμου τὰ δύο γνωστὰ τηλεγραφημάτων εἰς τὰς Α. Μ. Ἰταλίας καὶ Ἀγγλίας.

Διὰ τῶν τηλεγραφημάτων τούτων βεβαίως ὅτι ἡ διαβίβασις μετὰ τῶν δύο κόσμων ἦτο γεγονός τετελεσμένον. Ἡ συγκίνησις καὶ ὁ ἐνθουσιασμός ἐν τῇ κηχθούσῃ ὑπῆρξεν ἀπερίγραπτος α' Ὅχι ἄνευ θλίψεως, ἐξαικοιουθῆται ὁ Μαρτίνι, ἀπεχωρίσθην τοῦ πληρώματος τοῦ πλοίου τὸ ὅποιον μετ' ἐμοῦ συνεμερίσθη τὰς ἀγωνίας καὶ τὰς ἰκκνοποιήσεις.

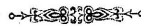
Πρὸ τοῦ ἀναχωρήσω ἐκ τοῦ Κηχουλοῦ ἠθέλησα νὰ βεβαιωθῶ περὶ τοῦ πλήρους δυνατοῦ τῶν συνενοήσεων. 2000 λέξεις διεβιβάσθησαν ἐπὶ κηχουσίῃ ἐμοῦ καὶ τοῦ ὑποπλοίαρχου Solari Ἀλλ' ἔσχον τὴν ἰκκνοποιήσιν νὰ κηχαδειξῶ ὅτι ὄλακι αἱ ἀντιταχθεῖσαι μοι δυσκολίαι ὑπῆρχον μονον εἰς τὴν φηχτασίαν τῶν συγγραφέων. Ἡ γῆ λοιπὸν δὲν κατέστη ἐπίπεδος

Ἐλεγον οὗτοι ὅτι ἐχρειάζοντο κερααῖα ὕψους ἑκατοστίων χιλιομέτρων. Ἀπ' ἐναντίας δὲν ἐχρησιμοποιοῦντο ὑψηλότεραι ἀπὸ τὰς ἐν χρήσει κατὰ τὰ πρῶτα περάματα μου.

Θὰ ἤμην ὁ τελευταῖος βεβαιῶν ὅτι δὲν ὑφίστανται ἀκόμη δυσκολίαι πρὸς ὑπέρβασιν. Ἄλλ' εἶμαι βέβαιος ὅτι τὰς δυσκολίας τυχύτας θὰ ὑπερβῶ καὶ ὅτι ἡ ἀκτινοτηλεγραφία (radiotelegraphie) θὰ προσφέρει μεγάλης ὑπηρεσίας εἰς ὅλας τὰς χώρας καὶ εἰς τὴν πατρίδα μου.»

Ἀπευθύνει ἔνθερον χαιρετισμὸν εἰς τοὺς συμβοηθοὺς τοῦ Ἴταλούς καὶ Ἀγγλους μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ εἰς τὸν Solarì. Ἀριθμεῖ τοὺς ἰδρυθέντας ἀπείρους σταθμούς. Ἐν τέλει, στραφεὶς πρὸς τὸν Ἄνγκτκ, ὅστις λέγει αὐτὸν παραμελεῖ τὸ δυνάμενον νὰ ἀποβῆ ὠφέλιμον εἰς τὴν χώραν» τὸν εὐχαριστεῖ ὀλοψύχως.

Μεταφρ. Σπ. Δ.

ΤΑ "ΦΑΡΣΑΛΑ,"

Ἐν μέσῳ τῆς ἀπράγμονος ζωῆς τοῦ νομιζομένου καλλιτεχνικοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν τελευταίων ἐτῶν, γεγονός ἀποτελεῖ διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς νέας Ἑλλ. τέχνης ὁ μέγας πίναξ τοῦ κ. Ροῦλου τὰ «Φάρσαλα». Διὰ νὰ ἐξετάσῃ τις ἐπισταμένως τὸ δύσκολον ἔργον τοῦ Ἑλλήνου καλλιτέχνου δὲν ἀρκεῖ ἡ ἐπιπόλαιος ἐπισκόπησις αὐτοῦ, ἀλλ' οὔτε ἡ ἐξ ἀπλῆς ἐντυπώσεως παρερμηνεία τῶν αἰτίων τῆς δημιουργικῆς ταύτης ἐργασίας, ἡ ὁποία ὅσον καὶ ἂν φαίνεται ἐξεζητημένη περικλείει ἐν τούτοις αὐτὴν τὴν ἱστορίαν τῆς συγχρόνου Ἑλλάδος. Τὸ καλλιτέχνημα διὰ νὰ ἔχῃ μέσα του τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀληθοῦς δὲν ἀρκεῖ ν' ἀφαρπάξῃ τὴν ψυχὴν καὶ νὰ καταπλήσῃ τὴν αἴσθησιν μὲ τὰς τεχνικὰς ἐπιδείξεις τῶν χρωμάτων καὶ τῶν γραμμῶν, οὔτε δύναται ν' ἀνυψωθῆ μέχρι τοῦ μεγάλου, ἂν πρὸ παντὸς δὲν διέλθῃ ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ ἀνήκει καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴν ποὺ τὸ περιβάλλει καὶ κατόπιν νὰ γίνῃ κτῆμα τῆς ἀνθρωπότητος ὀλοκλήρου· μόνον οἱ ἀπόκληροι καὶ οἱ πληθεῖοι δὲν ἔχουν πατρίδα· ἐπέρασε δὲ εὐτυχῶς καὶ διὰ τὴν ἀναγεννηθεῖσαν Ἑλλάδα ἡ καλὴ ἐκείνη ἐποχὴ τῶν ξένων μιμήσεων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπίστευον μὲ τὴν μεγαλειτέραν ἀφέλειαν ὅτι ἡ τέχνη δὲν ἔχει πατρίδα, καὶ ὅτι ἀρκεῖ ἡ ὅπωςδήποτε ἀπομίμησις τῆς παγκοσμίου τέχνης διὰ νὰ καταστήσῃ τὴν ζωὴν μας ὑπὸ τὸν ἀττικὸν ἥλιον παράδεισον καὶ εὐαγὲς σκῆνωμα πάσης ἀθλιότητος. Ἀλλὰ παγκόσμιος τέχνη κυρίως δὲν ὑπάρχει παρὰ στὰ κεφάλια μερικῶν πλανοδίων καλλιτεχνῶν συγκεχυμένη καὶ ἀρυθμος. Ἡ τέχνη μιμεῖ.